ДЕКАБРЬ 20
1939 во
№ 176 (2839)
ДОНЫС 10 ур.

СТАВ СТРАНАЯССА ПРОЛЕТАРИЙЯС, ӦТУВТЧӦЙ!

КОМИ КОМСОМОЛЕЦ

ГАЗЕТ ЛЭДЗӦНЫ ВЛКСМ КОМИ ОБКОМ ДА СЫКТЫВКАРСА ГОРКОМ

Ем. Ярославский.

Сталин—сійӧ Ленин талун

Кольӧм столетие шӧрын кык гигантскӧй фигура сувтісны став джуджданас—Карл Маркс да Фридрих Энгельс. Найӧ обобщитісны став странаясса да народъяслӧн революционнӧй движениелысь классовӧй опыт. Найӧ переработайтісны политическӧй экономия, философия да социализм юкӧнын общественнӧй мысльлысь озыр наследство. Найӧ сетісны человечестволы полнӧй да стройнӧй миросозерцание, „кодi миритчытӧм некутшӧм суевериекӧд, некутшӧм реакциякӧд, буржуазнӧй гнёт некутшӧм дорйӧмкӧд". Найӧ лоисны законнӧй преемникъясӧн „мед бурыслӧн, мый лӧсьӧдiс XI—X нэмын человечество немецкӧй философияын, английскӧй политическӧй экономияын, французскӧй социализмын" (Ленин, т. XVI, 349 стр.). Карл Маркс да Фридрих Энгельс лӧсьӧдісны первой коммунистическӧй организация— Коммунистъяслӧн союз да сетісны рабочӧй классыы революционнӧй программа —„Коммунистическӧй манифест". Найӧ лӧсьӧдісны Первой Интернационал —„Рабочӧйяслысь международнӧй товарищество". Найӧ вӧліны рабочӧй движениелӧн руководительясӧн некымын дас во чӧж.

Маркс кулiс 1883 воын, кор Россияын (кодын революция вылӧ сійӧ пуктыліс сымында надея) сӧмын заводитіс артмыны первой марксистскӧй организация —„Освобождение труда" группа. Маркс мечтайтiс сы йылысь, мый выль интернационал, кодi воас Первой Интернационал пыдди, лоӧ Коммунистическӧй Интернационалӧн. Но лоысь II Интернационал эз ло коммунистическӧйӧн. II Интернационалса вождьяс сувтісны реформизм туй вылӧ, заводитісны тыш Марксӧн да Энгельслӧн революционнӧй идеяяслы паныд, кутісны подменяйтны налысь учениесӧ капитализмӧн социализмӧ мирнӧя пырны позянлун йылысь, рабочӧй классӧн парламентскӧй тыш туйӧн власть завоюйтны позянлун йылысь, пролетариатӧн буржуазнӧй правительствояскӧд сотрудничайтны коланлун йылысь оппортунистическӧй учениеӧн. Найӧ серавлісны социалистическӧй революция йылысь идеяяс, нищенскӧй, крохоборческӧй, берштейнианскӧй положение проповедуйтӧмӧн: „Движение став, конечнӧй цель нинӧм". Найӧ вӧчлісны ставсӧ сы могысь, медым кусӧдны пролетариатлысь революционнӧй энергия, убаюкайтны сійӧс социалистическӧй стройӧ виртӧг вуджны позянлун йылысь мойдъясӧн.

Маркс да Энгельс пуктылісны гырысь надеяяс Россияын революция паськалӧм вылӧ. Царизмын найӧ аддзисны международнӧй реакциялысь медся вына оплот. Царизм свергнитӧм найӧ видлалісны, кыдзи позяна заводитӧм, кыдзи Западын революциялӧ толчок. Марксистскӧй идеяяс кутісны паськавны Россияын нӧшта 50-ӧд воясын. Но найӧ сэки эз получитны паськыд распространение. Сӧмын „Освобождение труда" группа котыртӧмӧн марксизм босьтӧ ёнджыка паськыд распространение, вӧчӧ зэв серьёзнӧй удар народническӧй идеологиялы да заводитӧ зырны народничествоӧс политическӧй тыш арена вылысь. Но плехановскӧй группа „Освобождение труда", Россияын рабочӧй движение водзын сылӧн став бесспорнӧй заслугаяс дырйи, „сӧмын теоретически подулаліс социал-демократия да вӧчис первой воськов рабочӧй движениелань" (Ленин).

„Марксизм Россияын рабочӧй движениекӧд ӧтувтан мог, а сiдзжӧ „Освобождение труда" группалысь ӧшыбкаяс исправляйтан мог ковмис разрешитны Ленинлы". (ВКП(б) история, краткӧй курс, 17 стр.).

90-ӧд вояс шӧрсянь заводитӧмӧн, Ленин, сэки 22 арӧса марксист, сувтӧ революционнӧй социал-демократическӧй кружокъяс юрнуӧдӧмын. Маркс да Энгельс аддзисны Ленинын ассыныс гениальнӧй продолжательӧс. Петербургскӧй марксистскӧй кружокъяса, кодi лоис бӧрынджык петербургскӧй „Союз борьбы за освобождение рабочего класса"-лӧн центрӧн, шленъясысь ӧти В. Старков аслас воспоминаниеясын висьтавлӧ, кыдзи Ленин шемӧсмӧдiс сэкся революционнӧй томйӧсӧ аслас эрудицияӧн, страстностьӧн, энергияӧн, целеустремленностьӧн. Сійӧ кад кежлас Ленин вӧлi нин джуджыда образованнӧй марксистӧн, кодi обладайтiс озыр литературнӧй да научнӧй багажӧн, кодi кыпӧдiс дивуйтчӧм другъяслысь да противникъяслысь. Озыр научнӧй эрудиция Ленин йитліс зэв ыджыд организаторскӧй талантkӧд, кужӧмлункӧд практически сувтӧдны тышлысь зэв важнӧй вопросъяс, аслас делӧ правлунын джуджыд убежденностькӧд, пролетарскӧй революциялы помтӧм преданностькӧд.

Том Ленинын воплотитчисны Марксӧн да Энгельслӧн медбур чертаясыс.

Сiдзжӧ добросовестнӧя, кыдзи Маркс да Энгельс, изучайтiс Ленин мировӧй рабочӧй движение, сэтшӧм жӧ джуджыд уважение пыр вӧлiс Ленинлӧн революционнӧй теория дінӧ да прививайтiс тайӧ уважениесӧ большевистскӧй партиялы. Сiдзжӧ джуджыда, кыдзи Маркс да Энгельс, Ленин ненавидитiс быдсикас половинчатость, мысльлысь трусость, презирайтiс полӧм вайӧдны помӧдз фактъясысь выводъяс. Сэтшӧм жӧ миритчытӧмӧн вӧлi Ленин рабочӧй движениелӧн быд сикас врагъяс дiнӧ. Сiдзжӧ мудзлытӧг уджалiс Ленин пролетарскӧй массаясӧс ӧтувтӧм вылын. Бурэтш тайӧ аслас качествояс вӧснаыс Ленин лоис Коймӧд Интернационаллӧн организаторӧн—Интернационаллӧн, код йылысь мечтайтiсны Маркс да Энгельс, кодӧс найӧ зiлисны лӧсьӧдны.

90-ӧд вояс помсянь заводитӧмӧн, мӧд том марксист—Иосиф Виссарионович Сталин—петӧ революционнӧй тыш арена вылӧ. Сiйӧ пыр жӧ торъялӧ мысльлӧн смелостьӧн да революционнӧй действиеяслӧн решительностьӧн. Первой лунъяссяньыс Сталин ёртлӧн деятельностьыс топыда переплетайтчӧ Ленинлӧн революционнӧй деятельностькӧд, кыдзи коркӧ переплетайтчылiс Марксӧн да Энгельслӧн деятельностьыс.

Ленин да Сталин, 90-ӧд вояс помсянь заводитӧмӧн, лоӧны выль эпохаса—империалистическӧй войнаяс да пролетарскӧй революцияяс эпохаса революционнӧй движениелы сiйӧн, мыйӧн вӧлiны кольӧм столетиелы Маркс да Энгельс.

Петербургскӧй „Союз борьбы за освобождение рабочего класса", кодӧс вӧлi лӧсьӧдӧма Ленинӧн, лоис зародышевӧй ячейкаӧн будущӧй большевистскӧй рабочӧй партиялӧн. Закавказьеын большевистскӧй организацияяс, кодъясӧс вӧлi лӧсьӧдӧма Сталин ёртӧн, лоисны Ленин—Сталин партиялӧн передовӧй отрядъясӧн да ворсiсны зэв ыджыд роль Россияын рабочӧй революционнӧй движение развитиеын.

Петербургскӧй „Союз борьбы" вӧлiс, Ленин выражение серти, первой серьёзнӧй зачатокӧн революционнӧй партиялӧн, кодi мыджсьӧ рабочӧй движение вылӧ. Тайӧ вӧлi сiдзжӧ первой зародышевӧй ячейка будущӧй Коммунистическӧй Интернационаллӧн.

„Освобождение труда" плехановскӧй группалӧн деятельность тӧдчымӧн весалiс туй марксизмлысь революционнӧй теория паськӧдӧм вылӧ. Ленин вӧчис пасьвартана удар народническӧй идеологиялы. Сiйӧ разоблачитiс рабочӧй класс водзын реформистскӧй зiльӧмъяс существосӧ экономистъяслысь да „легальнӧй марксистъяслысь," кыдзи рабочӧй движениеын буржуазиялӧн агентуралысь. Ленин сетiс первой набросок рабочӧй партия программалысь, кодi резкӧя торъялӧ „Освобождение труда" группалӧн программаысь да представляйтӧ аснас тӧдчымӧн ыджыд шаг водзӧ плехановскӧй проектъяс серти. Аслас первой водзза уджъясын нин Ленин подулалiс Россияын социалистическӧй (коммунистическӧй) революциялысь теория. Сiйӧ индiс рабочӧй партия образуйтана туй, выдвинитiс рабочӧй класс водзын зэв важнӧй идеяясысь ӧтiӧс, рабочӧйяслысь да крестьяналысь союз лӧсьӧдан идея. Ленин нӧшта колян столетиеса 90 воясын подулалiс пролетариат гегемониялысь идея рабочӧй движениеын стӧч сiдзжӧ, кыдзи сiйӧ подулалiс буржуазно-демократическӧй революцияӧн социалистическӧй революцияӧ перерастайтӧм йылысь идея. Сiйӧ дорйис оппортунистъяслы паныд революционнӧй марксизмлысь зэв важнӧй программнӧй требованиеяс—пролетариат диктатура.

Ленин сетiс миянлы учение выль типа партия, „боевӧй партия, революционнӧй партия йылысь, кодi тырмымӧн смел сы вылӧ, медым нуӧдны пролетариатӧс власть вӧсна тыш вылӧ, тырмымӧн опытнӧй сы могысь, медым разберитчыны революционнӧй обстановкалӧн сложнӧй условиеясын, да тырмымӧн гибкӧй сы могысь, медым кытшовтны став да быдсикас подводнӧй изъяс целӧ туй вылын" (Сталин, „Ленинизм вопросъяс", 11 изд., 65 стр.).

Ленин сетiс рабочӧй партия программалы, организациялы, стратегиялы да тактикалы обоснование аслас медся важнӧй трудъясын—„Что делать?", „Шаг вперед, два шага назад", „Две тактики социал-демократии в демократической революции", „Материализм и эмпириокритицизм".

„ВКП(б) история краткӧй курсын" Сталин ёрт сетiс Ленинлӧн тайӧ основнӧй трудъясысь замечательнӧй оценка: „Ленинлӧн „Что делать?" книга вӧлiс татшӧм партиясӧ идеологическӧя подготовитӧмӧн. Ленинлӧн „Шаг вперед, два шага назад" книга вӧлiс татшӧм партиясӧ организационнӧя подготовитӧмӧн. Ленинлӧн „Две тактики социал демократии в демократической революции" книга вӧлiс татшӧм партиясӧ политическӧя подготовитӧмӧн. Медбӧрын, Ленинлӧн „Материализм и эмпириокритицизм" книга вӧлiс татшӧм партиясӧ теоретическӧя подготовитӧмӧн" (ВКП(б) история, краткӧй курс, 136 стр.).

Ленин подулалiс да развивайтiс водзӧ вооруженнӧй восстаниелӧн военнӧй искусство йылысь Маркслысь да Энгельслысь учение да ярюгыда применитiс тайӧ учениесӧ Россияын куим революция опыт вылын. Ленин подулалiс учение Сӧветъяс йылысь, кыдзи революционнӧй восстаниелӧн органъяс да революционнӧй властьлӧн органъяс йылысь. Ленин петкӧдлiс став судтанас национальнӧй вопрослысь тӧдчанлун, нӧшта 1895 воын партия программалӧн проектын нацияяслысь самоопределение вылӧ право требование выдвинитӧмӧн.

Ленин сетiс марксистскӧй научнӧй обоснование империализмлысь кыдзи капитализмлӧн медбӧръя стадиялысь, кыдзи капитализм сiсьмӧмлӧн да распадлӧн стадиялысь, кыдзи пролетарскӧй революцияяс эпохалысь.

Империализмлы анализ подув вылын Ленин лӧсьӧдiс капитализм развитиелӧн неравномерность да скачкообразность йылысь закон да тайӧ законсьыс петӧмӧн, сiйӧ вӧчис вывод ӧти, торйӧн босьтӧм странаын социализмлӧн победа позянлун йылысь.

Ленин кыпӧдiс выль ступень вылӧ диалектическӧй материализм йылысь учение. „Сiйӧ, мый сетӧма Ленин методын, кызвыннас вӧлi нин Маркс учениеын, кодi эм, Маркс кывъяс серти, „аслас существоын критическӧй да революционнӧй". Бурэтш тайӧ критическӧй да революционнӧй духыс и йиджӧ заводитчӧмсяныс да помӧдзыс Ленинлысь метод. Но вӧлi эськӧ неправильнӧ думайтны, мый Ленинлӧн метод эм прӧстӧ сiйӧс восстановитӧм, мый сетӧма Марксӧн. Делӧ вылас Ленинлӧн метод эм не сӧмын восстановитӧм, но и Марксысь критическӧй да революционнӧй методсӧ, сылысь материалистическӧй диалектикасӧ конкретизируйтӧм да водзӧ развивайтӧм" (И. Сталин, „Ленинизм вопросъяс", 11 изд., 13 стр.).

(Водзӧ видзӧд 2-ӧд л. истб.).

Сталин—сійӧ Ленин талун

(ПРОДОЛЖЕНИЕ)

Ленин лоис Коммунистической Интернационал подулалысьӧн да разработайтіс кызвыннас коммунистической партияяс деятельностьлысь программнӧй, организационнӧй да тактической принципъяссӧ. Коммунистической Интернационаллӧн первой нёль конгресс вылас аслас выступлениеясын определитіс различнӧй странаясын рабочӧй класс деятельностьлысь направление, революционнӧй марксизм-ленинизмлӧн став врагъяслы ударъяс вӧчӧмӧн.

Ленин лоис мирын первой социалистической сӧветской государстволӧн первой организаторӧн. Сійӧ Россияын революциялӧн первой лунъяссянь 1917 воын обоснуйтіс государстволысь идеяяс, кодлысь политической подувсӧ составляйтӧны рабочӧй да крестьянскӧй депутатъяслӧн Сӧветъяс. Сійӧ отстоитіс да развитіс водзӧ государство йылысь марксизмлысь учение, восьтіс сӧветскӧй власть кыдзи пролетариат диктатуралысь форма. Сійӧ выработайтіс коммунистической партиялысь программа, кыдзи переходнӧй периодлысь программа. Ленин разработайтіс первой черновой набросокъяс социалистическӧй экономикалы база стрӧитӧмлысь—страна электрифицируйтӧмлысь да индустриализируйтӧмлысь, видз-му овмӧс коллективизируйтӧмлысь, но тайӧ вӧлі именнӧ первой черновӧй набросокӧн, ӧд обстановка требуйтіс сійӧс, медым став вынъяс вӧлі веськӧдӧма сӧветскӧй государство обороняйтӧм да дорйӧм вылӧ.

Ленинлӧн личнӧй непререкаемӧй авторитет, кыдзи рабочӧй партия вождьлӧн, сылӧн миритчытӧмлун социализмлӧн врагъяс дінӧ, сылӧн гениальнӧй кужанлун быд даннӧй моментын босьтчыны главнӧй звеноӧ, сылӧн прозорливость, коді подулассьӧма Маркслысь—Энгельслысь великӧй учение гениальнӧя применитӧм вылын, выдвинитісны сійӧс революционнӧй движениелӧн великӧй вождь роль вылӧ. Ленинлӧн кулӧм лоис зэв ыджыд воштӧмӧн став человечестволы.

Маркслысь—Энгельслысь—Ленинлысь знамя кыпӧдіс Сталин ёрт да повтӧг муніс тайӧ знамянас, ас гӧгӧрыс массаясӧс социалистическӧй революция вӧсна революционнӧй тыш вылӧ сплачивайтӧмӧн. Сійӧ нуӧдӧ большевикъяслысь партияӧс да став сӧветскӧй народӧс социализмлӧн полнӧй да окончательнӧй победаӧ—коммунизмӧ. 90-ӧд вояс помсянь Сталин ёрт Ленинкӧд ӧтлаын стрӧитіс большевистскӧй партия. Ленинкӧд ӧтлаын сійӧ муніс куим революциялӧн, гражданскӧй войналӧн, восстановительнӧй кадколастлӧн тышлысь став сьӧкыдлунъяс. Миян партия, большевикъяслӧн партия чужӧм самӧй заводитчӧмсянь Ленинлӧн да Сталинлӧн революционнӧй деятельность органическӧя переплетайтсис налӧн великӧй содружество да идейнӧй единство подув вылын. Ленинкӧд ӧтлаын Сталин разрабатывайтіс рабочӧй партия революционнӧй теориялысь да революционнӧй практикалысь вопросъяс. Ленин да Сталин веськӧдлісны партияӧн да пролетариатлӧн революционнӧй тышӧн. Ленинкӧд ӧтлаын Сталин ёрт стрӧитіс мирын первой социалистическӧй сӧветскӧй государство. Ленинкӧд ӧтлаын сійӧ котыртіс сӧветскӧй государство сылӧн уналыда врагъясысь дорйӧм. Ленинкӧд ӧтлаын Сталин ёрт стрӧитіс Коммунистической Интернационал. Партия тӧдіс, мый Сталин киын Маркслӧн—Энгельслӧн—Ленинлӧн знамя—вернӧй киын. Став сикас врагъяс зілисны вӧрзьӧдны партиялысь радъяс, кежӧдны сійӧс революционнӧй туй вылысь, но ставныс найӧ пыр терпитлісны поражение. Партия муніс Сталин ёрт бӧрся, и таын—объяснениеыс величайшӧй успехъяслӧн, кодъясӧс имеитӧ социализмлӧн страна.

Партия шедӧдіс социализмлысь победа сы вӧсна, мый сійӧ хранитіс чистотаын ленинско-сталинскӧй партийностьлысь знамя, сы вӧсна, мый сійӧ вооружитіс ассьыс шленъяссӧ марксизм-ленинизм теорияӧн, воспитывайтіс найӧс Маркслӧн, Энгельслӧн, Ленинлӧн, Сталинлӧн идеяяс вылын да сплотитіс уджалысь йӧзлысь массаясӧс аслас непобедимӧй знамя гӧгӧр.

Аслас „Сталин“ книгаын Анри Барбюс сетіс замечательнӧй портрет Сталин ёртлысь, мортлысь „ученӧйлӧн юрӧн, рабочӧйлӧн чужӧмӧн, прӧстӧй солдатлӧн паськӧмӧн“.

„Сійӧ олӧмлӧн историяыс,—гижӧ Анри Барбюс,—сійӧ чудовищнӧй сьӧкыдлунъяслӧн непрерывнӧй ряд вылын победаяслӧн непрерывнӧй ряд. Эз вӧв сэтшӧм во, 1917 восянь заводитӧмӧн, кор сійӧ эз вӧч эськӧ сэтшӧм деяниеяс, кодъяс любӧйӧс прославитісны эськӧ век кежлӧ. Сійӧ железнӧй морт. Фамилияыс сетӧ миянлы сылысь образсӧ: Сталин—сталь. Сійӧ несгибаемӧй да гибкӧй, кыдзи сталь, сылӧн выныс—сійӧ сылӧн несравненнӧй здравӧй смысл, сійӧ тӧдӧмлунъяслӧн паськыдлун, изумительнӧй пытшкӧсса собранность, ясностьӧ страсть, неумолимӧй последовательность, решениеяслӧн ӧд, твердость да вын, йӧзӧс подбирайтӧм йылысь дугдывтӧм тӧждысьӧм.

Кулӧм бӧрын морт олӧ сӧмын му вылын. Ленин олӧ быдлаын, кӧні эмӧсь революционеръяс. Но позьӧ шуны: некодын сідзи абу йиджтысьӧмаӧсь Ленинлӧн мысльыс да кывйыс, кыдзи Сталиныи. Сталин—сійӧ Ленин талун“. (Анри Барбюс, „Сталин“, ГИХЛ, 1936, 271—272 стр.).

Ичӧтсянь Сталин лоӧ марксистӧн. Сійӧ кыпӧдӧ протест став сикас мракобесъяслы паныд. Сылӧн пытливӧй умыс, сылӧн плебейскӧй натураыс резкӧя протестуйтӧны сійӧ „порядоклы“ паныд, кодӧс лӧсьӧдӧма царизмӧн.

16—17 арӧсӧн Сталин ёрт являйтчӧ нин пропагандистӧн—первой ученическӧй, а сэсся рабочӧй кружокъясын. Аслас деятельностьлӧн первой воськовъяссянь, сэтшӧм йӧзкӧд матыстчӧмӧн, кыдзи Ладо Кецховели, Саша Цулукидзе, Виктор Курнатовский, Миха Цхакая, сійӧ лоӧ первой марксистскӧй кружокъяс котыртысьӧн, кодъяс тышкасьӧны „месамедасистъяслӧн“ оппортунистической крылолы паныд. Сталин жаднӧя впитывайтӧ ас пытшкас аслас нэмся передовӧй идеяяс. Сталин жаднӧя усваивайтӧ марксизмлысь идеяяс, кодъясӧс развитӧма Марксlӧн „Капиталын“ да Плехановлӧн марксистскӧй уджъясын. Сылӧн политическӧй мысльыс формируйтсьӧ Ленин первой уджъяслӧн непосредственнӧй влияние улын. Сталин ёрт лоӧ Тифлисын, Батумын, Бакуын, Кутаисын да Закавказьеса революционнӧй тышлӧн вель уна мукӧд центръясын „искровскӧй“ большевистскӧй организацияяслӧн организаторӧн да вождьӧн.

Первой революция кадколастын нин Сталин топыда йитчӧма Ленинкӧд да лоӧ сылӧн помощникӧн большевизмлӧн победа вӧсна тышын.

Сталин веськӧдлӧ Тифлисын, Батумын, Бакуын рабочӧйяслӧн боевӧй демонстрацияясӧн да стачкаясӧн, котыртӧ подпольнӧй типографияяс, выступайтӧ лыдтӧм митингъяс вылын, резкӧя атакуйтӧ дискуссияясын меньшевикъясӧс, эсеръясӧс, анархистъясӧс да националистъясӧс, налы пасьвартана ударъяс вӧчӧмӧн. Аслас воспоминаниеясын Кекелидзе ёрт описывайтӧ Сталин ёртлысь анархистъяскӧд схваткаясысь ӧтиӧс 1905 вося майын: „Воссьӧ митинг. Первойӧн выступайтӧ Коба. Паськалісны ыджыд прениеяс... Сэки кор быд противник видчис да „беситчис“, Коба ёрт спокойнӧя да непоколебимӧя разрушайтіс да уничтожайтіс противникъяслысь став положениеяссӧ. Татшӧм ногӧн, и тані победитісны большевикъяс: рабочӧйяс ӧтсӧгласӧн поддержитісны Коба ёртӧс (Л. Берия „К вопросу об истории большевистских организаций в Закавказье“, 39 стр.).

Полиция охотитчӧ Сталин ёрт бӧрся, сійӧ арестуйтӧ сійӧс. Но и тюрьмаын, пленникӧн лоӧмӧн, Сталин кутӧ асьсӧ, кыдзи революциялӧн миритчытӧм, непоколебимӧй вождь. Тюремнӧй решеткаяс лоӧны вынтӧмӧсь, медым мешайтны Сталин ёртлы нуӧдны революционнӧй тыш. Сійӧ и тюрьмаын нуӧдӧ политическӧй удж заключеннӧйяс пӧвсын. Сійӧ, кыдзи и Ленин, йитчӧ воля вылын кольӧм ёртъяскӧд да отсалӧ налы водзӧ нуӧдны тыш.

Кор ыстӧны Сибирӧ, Сталин ёрт пышйӧ сэтысь, бӧр локтӧ революционнӧй уджӧ. Неыджыд кад бӧрын сійӧс бара шыбытӧма тюрьмаӧ, бара ссылкаын да бара пышйӧ. Сійӧ бӧр локтӧ сэтчӧ, кӧні пуӧ революционнӧй тыш, кӧні требуйтсьӧ организаторскӧй ки, кӧні колӧ крепыд революционнӧй кыв. Сійӧ котыртӧ массаясӧс 1905 воын вооруженнӧй восстание вылӧ. Восстание пӧдтӧма. Меньшевикъяс злорадствуйтӧны. Найӧ провозглашайтӧны Плехановкывъясӧн: „Оз ков вӧлі босьтчыны оружиеӧ“.

Ленинкӧд ӧтлаын Сталин ёрт тышкасьӧ меньшевикъяслӧн предательскӧй оппортунистическӧй линиялы паныд. Сійӧ эрдӧдӧ революция поражениелысь помкаяс сы могысь, медым петкӧдлыны, кыдзи не лэдзны ӧшыбкаяс, кодъясӧс вӧлі лэдзӧма первой революцияын, кыдзи ёнмӧдны пролетариатлысь организация, медым сылӧн усилиеясыс вермисны помасьны победаӧн.

Россияын первой революция кадколастӧ да сы бӧрын лоысь реакция кадколастӧ Сталин ёрт паськӧдӧ зэв ыджыд теоретическӧй деятельность. Сылӧн „Вскользь о партийных разногласиях“, „Две схватки“ брошюраяс, сылӧн „Социализм и анархизм“, „Как понимает социал-демократия национальный вопрос“ статьяяс да нелегальнӧй большевистскӧй печатьын вель уна мукӧд статьяяс, кодъясӧс кызвыннас лӧсьӧдӧма Сталин ёртӧн Закавказьеын,—сійӧ марксизм-ленинизмлысь идеяяс яръюгыда дорйӧм да развивайтӧм, сійӧ историческӧй материализмлысь учение Россияын да торйӧн Закавказьеын революционнӧй тыш условиеяс дінӧ яръюгыда применитӧм.

Первой революция поражение бӧрын реакция разгарын Сталин ёрт котыртӧ Бакуын рабочӧй массаясӧс тыш вылӧ. Став страна пасьта свирепствуйтӧ террорлӧн да виселицаяслӧн столыпинскӧй система. И, та вылӧ видзӧдтӧг, Закавказьеса большевикъяс Сталин ёрт веськӧдлӧм улын водзӧ лэдзӧны ассьыныс революционнӧй газетаяс, нуӧдӧны слабмывтӧм тыш самодержавиекӧд.

Сталин ёртлӧн пыр торйӧн вына выльлӧн чувство, сійӧ чуткӧя изучайтӧ процессъяс, кодъяс мунӧны народнӧй массаясын. Сольвычегодскӧй ссылкаын оліг кадӧ Сталин ёрт (1911 воын водзвылын) индӧ водзӧ тышлысь план, революционнӧй тыш ловзьӧдан план. Сійӧ дась „снимитчыны“—пышйыны ссылкаысь любӧй кадӧ, кыдз сӧмын требуйтас тайӧс партия.

Россияын выль революционнӧй подъёмкӧд йитӧдын большевистскӧй партия нуӧдӧ зэв ыджыд удж ликвидаторъясӧс — меньшевикъясӧс, троцкистъясӧс—революционнӧй пролетариатлысь тайӧ медся опаснӧй врагъяссӧ разоблачитӧм кузя. Гырысь да кывкутана историческӧй событиеяс предвидитӧмӧн, большевикъяс дзикӧдз да бергӧдчывтӧм вылӧ орӧдны меньшевикъяскӧд, вӧтлӧны найӧс партияысь да лӧсьӧдӧны выль партия, выль типа партия, настоящӧй марксистскӧй, большевистскӧй партия.

Историческӧй VI Всероссийскӧй конференция вылын (Пражскӧй конференция) 1912 вося январын Сталин ёрт заочнӧ бӧрйыссьӧ Центральнӧй Комитетӧ да ЦК-лӧн русскӧй бюроӧ. Сталин ёрт являйтчӧ организаторӧн „Правдалӧн“, тайӧ замечательнӧй большевистскӧй органыслӧн, коді ворсіс зэв ыджыд роль не сӧмын Россияса рабочӧй движениеын, но и став мировӧй рабочӧй движениеын.

Выль подъём кадколастын Сталин ёрт паськӧдӧ ассьыс вынъяссӧ, кыдзи партиялӧн подлиннӧй руководитель. Сійӧ гижӧ книга **„Марксизм и национально-колониальный вопрос“**, код йылысь сэтшӧм пӧся да радейтӧмӧн гижліс Горькийлы Ленин.

Тайӧ книгаыс имеитіс зэв ыджыд теоретическӧй да актуально-политическӧй тӧдчанлун. Сійӧ разоблачайтіс II Интернационалса оппортунистъяслысь да центристъяслысь лживӧй, реформистскӧй, существо сертиыс буржуазнӧй позиция да формулируйтіс национальнӧй вопросын пролетарскӧй партиялысь позиция.

Войнаӧдз неуна водзджык царскӧй правительство квайтӧдысь арестуйтӧ Сталин ёртӧс да мӧдӧдӧ сійӧс полярнӧй круг сайӧ, Туруханскӧй крайӧ.

Вель уна странаяс вылӧ усьӧ страшнӧй лавинаӧн мировӧй империалистическӧй война. Буржуазиялӧн вернӧй холопъяс, II Интернационалса лидеръяс чуксалӧны пролетарийясӧс помавны международнӧй пролетарскӧй солидарностькӧд да „аслас странаса“ империалистическӧй буржуазия интересъяс ним кузя мунны война вылӧ, кисьтны ассьыс вир да бырӧдны класс кузя ассьыс вокъясӧс. Шовинизмлӧн чудовищнӧй гы шымыртӧ пыр ыджыдджык и ыджыдджык кадръяс рабочӧй партияясса, профессиональнӧй, кооперативнӧй да мукӧд организацияясса сідз шусяна лидеръяслысь. И сӧмын миян славнӧй большевистскӧй партия эз шӧйӧвош оголтелӧй шовинизм личкӧм улын, сійӧ объявитіс сылы решительнӧй тыш,

Сталин—сійӧ Ленин талун

(ПРОДОЛЖЕНИЕ)

сійӧ чукӧстіс став странаясса уджалысь йӧзӧс пролетарскӧй революция вӧсна, империалистической война гражданскӧй войнаӧ пӧртӧм вӧсна тышӧ. Великӧй Ленин сплачивайтӧ большевистскӧй партиялысь радъяс решающӧй бойяс вылӧ. Сылӧн великӧй ученик да помощник Сталин ёрт, кодi сійӧ кадас вӧлі ссылкаын, вӧлі орӧма революционнӧй тышлӧн центръясысь,—ленинскӧя ӧшыбкатӧг определяйтӧ войналысь характер, вынъяслысь расстановка да налысь интересъяс, нуӧдӧ тыш шовинистъяслы паныд, оборонецъяслы паныд.

Февральскӧй революция, кодi свергнитiс царизм, сетӧ Сталин ёртлы позянлун бӧр локны революционнӧй деятельностьӧ. Ленин нӧшта оз на имеит позянлун бӧр локны Россияӧ. Сійӧ корсьӧ туйяс та вылӧ. Тайӧ зэв кывкутана историческӧй кадас Сталин ёрт паськӧдӧ аслас масштабъяс да тӧдчанлун серти исключительнӧй деятельность. Аслас статьяясӧн Сталин ёрт веськӧдӧ партиялысь деятельность рабочӧй классӧс революциялӧн мӧд этап—социалистическӧй революция кежлӧ подготовитӧм вылӧ.

1917 воын Сталин ёртлӧн, кыдзи Октябрьскӧй социалистическӧй революциялысь победа котыртысьлӧн ролыс зэв ыджыд. Большевикъяслӧн партия выступитiс ӧтнас став мукӧд партияяслы паныд. Сійӧ вӧлі неыджыд лыда, сійӧ лыддис 1917 во заводитчигӧн 50 сюрс мортысь этшаджык. Но партия уверённӧя мунiс цельӧ, сы вӧсна мый сійӧ лыддис назревшӧйӧн революциялӧн мӧд этапӧ—социалистическӧй революцияӧ вуджӧм. Ленин да Сталин веськӧдлӧм улын сплачивайтсьӧ большевистскӧй партия—пролетариатлӧн боевӧй авангард. Воськов бӧрся воськов большевикъяс завоевывайтӧны сӧветъясын, городскӧй думаясын, рабочӧй класслӧн массовӧй организацияясын, армияын, флотын позицияяс.

Большевикъяслӧн быдмысь влияние кыпӧдӧ странаын врагъяслысь тревога, кодъяс зiльӧны пӧдтыны вирын революциялысь передовӧй отрядъяс да грӧмитны революционнӧй движение. Июльскӧй лунъяс—сійӧ революцияын поворотнӧй пункт. Лоӧ нин позьтӧмӧн тышлӧн мирнӧй исход, власть мирнӧя завоюйтӧм. Нелегальнӧ чукӧртсьӧ партиялӧн VI съезд. Съездӧн веськӧдлӧ Сталин ёрт. Съезд сувтӧдӧ партия водзын выль могъяс сійӧ нацеливайтӧ партияӧс да рабочӧй классӧс вооружённӧй восстание вылӧ, социалистическӧй революция вылӧ. Став судтанас тайӧ кывкутана моментас сувтӧ пролетарскӧй вождьлӧн—Сталин ёртлӧн фигура. Ленинкӧд ӧтлаын Сталин ёрт котыртӧ Октябрьскӧй социалистическӧй революциялысь победа.

Сталин ёрт примитӧ зэв ыджыд участие Октябрьскӧй социалистическӧй революция первой лунъяссянь сӧветскӧй государство котыртӧмын. Сталин ёрт принимайтӧ непосредственнӧй участие эпохалысь став важнейшӧй историческӧй документъяс разработайтӧмын, кодъяс относитчӧны унанациональнӧй сӧветскӧй государство лӧсьӧдӧмлы. „Россияса народъяслӧн правояс йылысь декларация“, национальнӧй вопрос кузя решениеяс 1917 вося Апрельскӧй конференция вылын, большевистскӧй партиялӧн X да XII съездъяс вылын, IV национальнӧй совещание вылын—став тайӧ да уна мукӧд документъяс, кодъяс ворсiсны ыжыд роль пролетарскӧй революция историяын, составитӧма Сталин ёртӧн либӧ сылӧн непосредственнӧй участие дырйи. Ленин да Сталин веськӧдлӧм улын, большевистскӧй партия петкӧдлiс национальнӧй вопрос разрешитӧмлысь историяын аддзывтӧм образецъяс.

Народъяслӧн мудрӧй вождьлысь ассыс замечательнӧй качествояссӧ Сталин ёрт петкӧдлiс том государство олӧмын медся сьӧкыд моментъясӧ. Гражданскӧй война кадколастӧ сійӧ—Краснӧй Армиялӧн организатор да полководец. Тайӧ делӧас сійӧ петкӧдлӧ медся гениальнӧй способностьяс. Рабоче-Крестьянскӧй Краснӧй Армиялӧн став медся решающӧй да гырысь победаясыс йитчӧмаӧсь Сталин ёрт нимкӧд.

Сталин ёрт нуӧдӧ удж орчча, пельпом-пельпом вочча Ленинкӧд. Сійӧ вежӧ Ленинӧс, кодӧс ранитӧма эсерка Капланлӧн бандитскӧй лыйӧмӧн; сійӧ вежӧ Ленинӧс, кодӧс сразитӧма висьӧмӧн. Сталин отражайтӧ уналыда врагъяслысь атакаяс, кодъяс зiлисны кежӧдны партияӧс ленинскӧй туй вылысь. Сійӧ кужӧмӧн, стойкӧя, непримиримӧя дорйӧ Ленинлысь знамя, марксизм-ленинизм знамя. Сійӧ воспитывайтӧ партияӧс марксизм став извращайтысьяс дiнӧ рабочӧй класслӧн став врагъяс дiнӧ миритчытӧм ненависть сямӧн.

1924 во. Смерть нетшыштӧ миян радъясысь Владимир Ильич Ленинӧс. Ни ӧти здук кежлӧ партия эз дрӧгнит, ӧд партия юрнуӧдӧмын мунiс сійӧ, кодi Ленинкӧд ӧтлаын стрӧитiс, укрепляйтлiс да дорйис сійӧс, кодi Ленинкӧд ӧтлаын развитiс марксизм-ленинизмлысь великӧй учение.

Вождь да учитель Владимир Ильичлӧн свежӧй гу дорын сылӧн медся вернӧй да медся гениальнӧй ученик—великӧй Сталин сетiс став большевистскӧй партия нимсянь священнӧй клятва вайӧдны Ленинлысь делӧ победнӧй помӧдз. Тайӧ священнӧй клятвасӧ Сталин ёрт пӧртiс олӧмӧ. Гениальнӧй сталинскӧй веськӧдлӧм улын Сӧветскӧй Союзса народъяс пӧртӧны олӧмӧ Ленинлысь заветъяс, стрӧитiсны социалистическӧй общество, лӧсьӧдiсны вынйӧра социалистическӧй держава да заводитiсны социализмсянь коммунизмӧ вуджӧм олӧмӧ пӧртӧм. Сталин ёрт разработайтiс социалистическӧй строительстволысь гениальнӧй план. Тайӧ плансӧ вӧлі индӧма Ленинӧн общӧй чертаясын. Могыс вӧлі сыын, медым водзӧ нуӧдны тайӧ плансӧ помӧдз разработайтӧм, а главнӧйыс, обеспечитны тайӧ плансӧ олӧмӧ пӧртӧм.

Тайӧ сталинскӧй планыс лоис большевикъяслӧн генеральнӧй линияӧн нэповскӧй Россия социалистическӧй Россияӧ переустроитан делӧын, культурнӧй да хозяйственнӧй отношениеын бӧрӧкольӧм странаӧс водзынмунысь, вынйӧра социалистическӧй державаӧ пӧртан делӧын.

Ленинско-сталинскӧй генеральнӧй линия петлiс миян странаын социализм стрӧитны позянлун да коланлун признайтӧмысь. Сійӧ петкӧдлiс аснас общественнӧй переустройстволысь гигантскӧй, целеустремлённӧй план.

Важ мирлӧн став вынъяс, кулысь капитализмлӧн став „понъяс да порсьяс“, троцкистско-зиновьевско-бухаринскӧй бандитскӧй шайкаысь став гнуснӧй подонокъяс, шпионъяс да провокаторъяс, меньшевикъяс, эсэръяс, анархистъяс, кадетъяс, бундовецъяс да мукӧд грӧмитӧм партияяслӧн жалкӧй колясъяс, империалистическӧй разведкаяслӧн став тайӧ веськыд да наёмнӧй агентъясыс,—ставныс найӧ ӧтувтчисны асланыс звериннӧй ненавистьын социализм делӧ дiнӧ, пролетарскӧй революция дiнӧ, большевистскӧй партиялӧн генеральнӧй линия делӧ дiнӧ. Ӧти странаын социализм победалӧн ленинско-сталинскӧй теория лоис медся злобнӧй нападкаяслӧн предметӧн не сӧмын страна пытшкын различнӧй врагъяслӧн, но и ортсыас уналыда врагъяслӧн, II да Амстердамскӧй Интернационалъясса сiдз шусяна лидеръяслӧн, кодъяс вераӧн да правдаӧн служитiсны да служитӧны асланыс капиталистъяслы.

Но большевистскӧй партия руль дорын—великӧй кормчий! Сійӧ зоркӧй да бдительнӧй. Сылӧн гениальнӧй синмыс видзӧдӧ ылӧдз. Сійӧ аддзӧ народлӧн коварнӧй да кровавӧй врагъяслысь став проделкаяссӧ. Сійӧ мобилизуйтӧ партиялысь да рабочӧй класслысь вынъяс. Сійӧ видзӧ, кыдзи синмӧс, большевистскӧй радъяслысь единство да сплоченность. Лунысь-лун сійӧ укрепляйтӧ пролетарскӧй диктатура, рабочӧйяслысь да крестьянстволысь союз. Миян странаын социализм победалӧн ленинско-сталинскӧй теория да большевистскӧй партиялӧн сы вылын базируйтчысь генеральнӧй линия лоисны уна миллион рабочӧйяслӧн, крестьяналӧн, интеллигентъяслӧн священнӧй знамяӧн.

ВКП(б)-лӧн XIV съезд вылын Сталин ёрт тадзи характеризуйтiс партиялысь генеральнӧй линия.

„Пӧртны миянлысь страна аграрнӧйысь индустриальнӧйӧ, кодi способен вӧчны аслас собственнӧй вынъясӧн колана оборудование,—со мыйын сутьыс, подулыс миян генеральнӧй линиялӧн“.

Славнӧй сталинскӧй веськӧдлӧм улын большевикъяслӧн генеральнӧй линия яръюгыда победитiс. Аграрно-крестьянскӧй страна, ортсысянь кабальнӧй заёмъястӧг да отсӧгтӧг, сталинскӧй пятилеткаяс результатын лоис передовӧй, вынйӧра индустриальнӧй державаӧн. Тайӧ могсӧ решитӧм подув вылын Сталин ёрт сформулируйтiс видзму овмӧс социалистическӧя реконструируйтан мог, сійӧс мелкӧй, индивидуальнӧй, частнособственническӧй овмӧс рельсъяс вылысь, кодi быд минут да быд час чужтӧ капитализм,—крупнӧй социалистическӧй овмӧс рельсъяс вылӧ вуджӧдан мог.

И тайӧ могсӧ, кулачестволӧн да сійӧ слугаяслӧн—троцкистско-бухаринскӧй бандитъяслӧн бешённӧй сопротивление вылӧ видзӧдтӧг, яръюгыда решитӧма.

„Ставсоюзса коммунистическӧй (большевикъяс) партия историялӧн краткӧй курсын“ тайӧ победаыслысь тӧдчанлунсӧ характеризуйтӧма татшӧм ногӧн:

„Тайӧ вӧлі зэв джуджыд раволюционнӧй переворот, обществолӧн важ качественнӧй состояниеысь выль качественнӧй состояниеӧ чеччыштӧм, кодi аслас последствиеяс серти равнозначнӧй 1917 вося Октябрьын революционнӧй переворотлы“ („ВКП(б) история“, 291 стр.).

Большевистскӧй партия генеральнӧй линиялӧн вылыс вӧлі буретш сыын, мый сійӧ лоис миллионъяслӧн знамяӧн, мый уна миллион рабочӧйяс, крестьяна да интеллигентъяс великӧй вождь Сталин ёрт веськӧдлӧм улын кутiсны лыддьыны асланыс священнӧй обязанностьӧн сетны социализм делӧлы асланыс инициативалысь да творческӧй усилиеяслысь максимум, мый партиялӧн генеральнӧй линия вӧсна тыш лоис народлӧн делӧӧн. Сталин ёрт пестуйтiс социализм пламеннӧя стрӧитысьяслысь кадръяс, миян социалистическӧй рӧдинаса повтӧм да самоотверженнӧй патриотъясӧс. Сійӧ веськӧдлӧм улын паськалiс вынйӧра народнӧй стахановскӧй движение. „Абу-ӧмӧй ясно,—шуӧ Сталин ёрт,—мый стахановецъяс являйтчӧны новаторъясӧн миян промышленностьын, мый стахановскӧй движение эм миян индустриялӧн будущность, мый сійӧ содержитӧ ас пытшкас рабочӧй класслӧн будущӧй культурно-техническӧй подъёмлысь зерно, мый сійӧ восьтӧ миянлы сійӧ туйсӧ, код вылын сӧмын и позьӧ шедӧдны удж производительностьлысь сійӧ вылын показательяссӧ, кодъяс колӧны социализмсянь коммунизмӧ вуджӧм вылӧ да умственнӧй удж да физическӧй удж костын противоположность бырӧдӧм вылӧ?“ (Стахановецъяслӧн первой ставсоюзса совещание вылын речысь). Кутшӧм джуджыд смысл эм тайӧ кывъясас. Сталин ёрт вӧчӧ величественнӧй итог партиялӧн созидательнӧй уджлы.

Некод сэтшӧм бура оз тӧд страна да миян странаса йӧзӧс, кыдзи Сталин ёрт. Сійӧ радейтӧмӧн быдтӧ выль сӧветскӧй интеллигенция, обосновывайтӧ выль интеллигенция йылысь теория, махаевщиналӧн колясъяслы, интеллигенция кадръяс дiнӧ пренебрежениелы пасьвартан удар вӧчӧмӧн.

Сталин ёрт кыпӧдӧ творческӧй вынъяс социалистическӧй культура да наука вӧсна тыш вылӧ. Великӧй Сталинӧн веськӧдлан партиялӧн политика отсӧгӧн миян странаын, кыдзи некӧн мирын, дзоридзалӧны культура да наука. Миян кыпӧдӧма зэв ыджыд джуджта вылӧ наука, ӧд миян страна поощряйтӧ наукаын новаторъясӧс, поддерживайтӧ найӧс, и наука мынтысьӧ страналы тайӧ вниманиесьыс выль творческӧй завоеваниеясӧн. Лӧсьӧдсьӧны условиеяс плодотворнӧй деятельность вылӧ наукаын новаторъяслы: Павловъяслы, Циолковскийяслы, Цицинъяслы, Лысенкояслы.

Сталин ёрт отсӧгӧн да мудзлытӧм вниманиеӧн рабочӧйяс да колхозникъяс петкӧдлӧны удж производительностьлысь капитализм дырйи аддзывтӧм примеръяс.

Сӧветъяс страна должен лоны мирын медся озыр странаӧн, изобилие странаӧн. Колӧ эрдӧдны мулысь вынйӧра недраяс, медым сійӧ щедрӧя сетiс страналы шоныд, свет, металл. Сталин ёрт инициатива серти лӧсьӧдсьӧны мӧд Донбасс, мӧд Баку, осваивайтсьӧны Кольскӧй полуостров, заполярьелӧн, тундраяслӧн, сибирскӧй тайгалӧн, дальневосточнӧй просторъяслӧн, кавказскӧй гӧраяслӧн озырлунъяс, осваивайтсьӧ Войвыв морскӧй туй, нуӧдсьӧны экспедицияяс, кодъяс поразитiсны став мирму шар гӧгӧр лэбзьӧмъяс, войвыв полюс вылӧ научнӧй экспедицияяс.

Сталин ёрт сетӧ зэв ыджыд внимание миян славнӧй Краснӧй Армиялы, Сӧветъяс страналысь вынйӧра оборона лӧсьӧдӧмлы. Сталин велӧдӧ, мый, кыт-

(Помсӧ видзӧд 4-ӧд листб.).

Сталин—сійӧ Ленин талун

(ПОМ)

чӧдз, существуйтӧ капиталистической окружение, ми долженӧсь лоны начеку. Сталин ёрт веськӧдлӧм улын лӧсьӧдӧм вынйӧра Краснӧй Армия эм медся вернӧй оплӧт мирын социализм первой страналӧн. „Рӧдина вӧсна, Сталин вӧсна!“ горӧдӧмъясӧн Краснӧй Армия вевттис ассьыс знамяяссӧ славаӧн, став мирлы советскӧй патриотизмлысь вын петкӧдлӧмӧн.

Сталин ёрт отсаліс вооружитны миянлысь страна первоклассной военнӧй техникаӧн: наземнӧйӧн, воздушнӧйӧн да морскӧйӧн. Краснӧй Армиялысь вынсӧ ярӧюгыда демонстрируйтӧма Хасан дорса бойясын, монголо-манчжурскӧй граница вылын, белорусс да украинец вокъясӧс польскӧй панъяс гнётысь мездӧм вӧсна бойясын.

Краснӧй Армиялӧн вынысь ярӧюгыда демонстрируйтсьӧ финскӧй белобандитъяскӧд бойясын, кодъяс пӧртӧны олӧмӧ асланыс империалистической хозяевалысь заданиеяс. Сталинскӧй Краснӧй Армия—социалистическӧй победаяслӧн вынйӧра да надежнӧй защитник.

* * *

Миян странаын социализмлӧн став победаясыс йитчӧмаӧсь Сталин ёрт нимкӧд. Сійӧ сетӧ теоретическӧй обоснование водзӧ мунӧмлӧн быд воськовлы, обобщайтӧ тайӧ движениесӧ да определяйтӧ сылысь направлениесӧ.

Ыджыд заслугаыс Сталин ёртлӧн большевистскӧй партиясӧ, комсомолӧс, став уджалысь йӧзӧс медся вына оружиеӧн, идейнӧй оружиеӧн — марксизм-ленинизмӧн оснаститӧмын да вооружитӧмын. Сталин ёрт содтіс Маркслысь—Энгельслысь—Ленинлысь великӧй теоретической наследствосӧ, сійӧ пыртіс марксизм сокровищницаӧ зэв озыр вклад. Сылӧн „Ленинизм вопросъяс“ книга—сійӧ социализм сознательнӧя быд стрӧитысьлӧн настольнӧй книга, ӧд сыын концентрируйтӧма миян большевистскӧй партиялысь мудрость.

Ленинлӧн да Сталинлӧн теоретическӧй удж петкӧдліс, мый революционнӧй теориялӧн зэв ыджыд вынныс сыын, мый сійӧ научнӧя подулалӧ рабочӧй класслысь кореннӧй интересъяс, мый сійӧ обобщайтӧ революционнӧй движениелысь опыт, отсалӧ ориентируйтчыны обстановкаын да правильнӧй индыны водзӧ развитиелысь перспективаяс.

Буретш сы вӧсна, мый, Ленин—Сталин партия являйтчӧ медся передовӧй, медся революционнӧй теориялӧн носительӧн, сійӧ шедӧдіс всемирно-историческӧй победаяс.

„Ми огӧ вермӧй мунны водзӧ,—шуӧ Сталин ёрт,—тӧдтӧг кытчӧ колӧ мунны, движениелысь цель тӧдтӧг. Ми огӧ вермӧй стрӧитны перспективаястӧг, уверенностьтӧг, мый, социалистическӧй овмӧс стрӧитны заводитӧмӧн, вермам сійӧс стрӧитны. Яснӧй перспективаястӧг, яснӧй цельястӧг партия оз вермы веськӧдлыны строительствоӧн“ (И. Сталин, „Об оппозиции“, 361 стр.).

Сталин ёрт вылӧ кыпӧдіс марксистско-ленинскӧй теориялысь тӧдчанлун.

Сталин ёрт мудзлытӧг велӧдӧ, мый сӧмын теориялӧн практикакӧд топыд союз озырмӧдӧ теорияӧс да вӧчӧ целеустремлённӧйӧн практикаӧс.

Революционнӧй движениелӧн став история, кодӧн веськӧдлісны Маркс да Энгельс, сідзжӧ, кыдзи Ленин да Сталин юрнуӧдӧмӧн большевикъяс партия тышлӧн история, являйтчӧ теория да практика йитчӧмлӧн примерӧн.

Ми олам марксистско-ленинскӧй теория развитиелӧн сталинскӧй эпохаӧ. Революционнӧй мысльлӧн гигант Сталин ёрт быд лун петкӧдлӧ теория практикакӧд творческӧя йитӧмлысь образецъяс. Сталин ёртлӧн быд уджын марксизм-ленинизм учение получайтӧ водзӧ развитие, совершенствуйтчӧ. Ленин кулӧм бӧрын регыд Сталин ёрт выступитіс „Ленинизм подувъяс йылысь“ теоретическӧй лекцияясӧн. Тайӧ классическӧй уджыс имеитіс серьёзнӧй тӧдчанлун троцкизм идейнӧя разгромитан да ленинизмӧс доръян делӧын. Сталинлӧн удж вооружитіс партиясӧ марксистско-ленинскӧй теория ёсь оружиеӧн.

Сталин ёртлӧн „Ленинизм подувъяс йылысь“, „Октябрьскӧй революция да роч коммунистъяслӧн тактика“, „Ленинизм вопросъяс дінӧ“ теоритическӧй уджъяс, сылӧн „ССР Союзса Конституция проект йылысь“ доклад, „ВКП(б) ЦК, удж йылысь партиялӧн XVIII съезд вылын отчетнӧй доклад“, сылӧн речьяс „СССР-ын аграрнӧй политика вопросъяс йылысь“ да „ВКП(б)-ын правӧй уклон йылысь“ речьяс—ленинизм обоснуйтӧмлӧн да развитиелӧн ярӧюгыд образецъяс. Тані ми аддзам сійӧ вылысь, мый составляйтӧ марксизм-ленинизм развитиеын сталинскӧй этап. Сталинлӧн „Ленинизм вопросъяс“—сійӧ марксистско-ленинскӧй наукалӧн энциклопедия.

Сійӧс, мый эз вевъяв вӧчны Ленин, вӧчис Сталин. Сійӧ озырмӧдіс марксизм-ленинизм выль условиеяс дінӧ лӧсялӧмӧн, империализм противоречиеяслӧн водзӧ ёсьман эпоха дінӧ, миян странаын победившӧй социализмлӧн эпоха дінӧ лӧсялӧмӧн. Сталин теоретически обобщитіс социализм стрӧитӧмлысь 20 во сайӧ чӧжся опыт. Партия Сталинлӧн гениальнӧй веськӧдлӧм улын, ленинскӧй теория вылӧ мыджсьӧмӧн, грӧмитіс троцкистъяслысь да мукӧд предательяслысь вражескӧй вылазкаяс, отстоитіс да развитіс ӧти странаын социализмлӧн победа позянлун йылысь учение да индіс социализм страна водзӧ развивайтчӧмлысь четкӧй могъяс. Сталин ёртлӧн историческӧй заслугаыс состоитӧ сыын, мый сійӧ развитіс ӧти странаын социализм победа позянлун йылысь, социализм стрӧитӧмлӧн конкретнӧй туйяс йылысь ленинскӧй теория, разработайтіс миян странаын коммунизм победа позянлун йылысь вопрос. Сталин веськӧдлӧм улын миян страна пырис развитиелӧн выль полосаӧ, социализм стрӧитӧм завершитан да социализмсянь коммунизмӧ вочасӧн вуджан полосаӧ.

Социалистическӧй государство йылысь вопрос Сталинӧн разработайтӧм являйтчӧ Ленинлысь „Государство и революция“ удж веськыда продолжитӧмӧн. Государство йылысь Сталин ёртлӧн удж обобщайтӧ СССР-ын рабочӧй класс диктатуралысь опыт да тайӧ опыт подув вылас разрабатывайтӧ пролетарскӧй государство развитиелысь выль проблемаяс. Миян странаын коммунизм победа позянлун йылысь Сталин ёртлӧн учение да капиталистической окружение условиеясын социализмсянь коммунизмӧ вочасӧн вуджан кадколастӧ государстволӧн роль йылысь учение—зэв важнӧй вклад марксистско-ленинскӧй наукаӧ. Ыджыд теоретическӧй озырлуныс, кодӧс заключитӧма Сталин ёртлӧн „Диалектическӧй да историческӧй материализм йылысь“ уджын. Сталин ёрт восьтіс тайӧ уджас выль типа партия, рабочӧй класс партия мировоззрениелысь революционнӧй характер. Сійӧ петкӧдліс, кутшӧм роль ворсӧ миян партия развитиеын марксизм-ленинизмлӧн философия. Большевикъяслӧн партия уверенnӧя мунӧ водзӧ да успешнӧя венӧ став да быдсикас препятствиеяс сувтӧдӧм цель олӧмӧ пӧртан туй вылын, сы вӧсна мый сочетайтӧ марксистско-ленинскӧй теория революционнӧй практикакӧд, сы вӧсна мый сійӧ югдӧдӧ ассьыс туйсӧ, кыдзи велӧдӧ Сталин ёрт, марксизм-ленинизм идеяяслӧн светочӧн.

Сталин ёрт деятельностьлӧн лӧсьӧдӧма сэтшӧм замечательнӧй труд, кыдзи ВКП(б) историялӧн краткӧй курс, коді эм марксизм-ленинизмлӧн энциклопедия, код вылын воспитывайтчисны да кутасны воспитывайтчыны уна миллион партийнӧй да непартийнӧй большевикъяс.

„Позьӧ шуны содтытӧг, мый Энгельс кулӧм бӧрын величайшӧй теоретик Ленин, а Ленин бӧрын—Сталин да Ленинлӧн мукӧд ученикъяс—вӧліны дзик ӧти марксистъясӧн, кодъяс двигайтісны водзӧ марксистскӧй теория да озырмӧдісны сійӧс выль опытӧн пролетариат классовӧй тышлӧн выль условиеясын“ („ВКП(б) историялӧн краткӧй курс“, 342 стр.).

* * *

Зэв ыджыд авторитетӧн да радейтӧмӧн уджалысь йӧз массаяслӧн став слӧйясын пользуйтчӧ Сталин ёрт. Сылӧн нимыс шусьӧ СССР-са да став мирса уна милион уджалысь йӧзӧн,—кыдзи народъяс вождьлӧн ним. Ыджыд радейтӧмыс Сталин ёрт дінӧ уджалысь йӧзлӧн медся разнообразнӧй слӧйяс пӧвсын. Вывті ыджыд уважениеыс Сталин ёрт дінӧ, наукалӧн морт дінӧ, мудзлытӧм трудлӧн да творческӧй революционнӧй мысльлӧн морт дінӧ.

Народъяслӧн великӧй вождь Сталин ёртлы 60 арӧс тыран лунӧ став миян страна, став мирса уна миллион уджалысь йӧз вайӧны сылы ассьыныс благодарность, ассьыныс великӧй радейтӧм, кузь плодотворнӧй олӧм ассяньыс искренней пожелайтӧм.

„Маркслӧн—Энгельслӧн—Ленинлӧн—Сталинлӧн знамя улын, Сталин ёртлӧн гениальнӧй веськӧдлӧм улын миян страна воас коммунизм вершинаясӧ.

Оперативнӧй сводка

Ленинградскӧй Военнӧй Округса штаблӧн

Декабрь 17 лун чӧжӧн миян войска **Мурманскӧй** направлениеын мунісны 75 километр (Петсамоысь лунвылӧ туй кузя).

Ухтинскӧй направлениеын миян войска, местечко **Курсу** босьтӧмӧн, мунісны 132 километр государственнӧй границасянь.

Мукӧд направлениеясын разведчикъяслӧн действиеяс да торъя местаясын артиллерийскӧй перестрелка.

***

Декабрь 18 лунӧ миян войска мурманскӧй направлениеын босьтісны местечко **Питкаярви**—Петсамоысь 85 километр лунвылын (туй кузя). Мукӧд направлениеясын разведывательнӧй частьяслӧн неыджыд стычкаяс, а карельскӧй перешеек вылын интенсивнӧй артиллерийскӧй перестрелка.

Уна районъясын имеитіс места миян авиациялӧн боевӧй действиеяс.

Балтфлотса корабльяслӧн группа нуӧдіс Биорке районын береговӧй батареяс лыйлӧм.

КИТАЙЫН ВОЕННӦЙ ДЕЙСТВИЕЯС

ЦЕНТРАЛЬНӦЙ КИТАЙЫН

Хубэй провинция лунвывъюкӧнын китайскӧй войска декабрь 15 лунӧ босьтісны Пуци бердысь железнодорожнӧй станция. Бой дырйи тайӧ районын японецъяс воштісны 800 гӧгӧр мортӧс виӧмӧн да ранитӧмӧн. Китаецъяс босьтісны 126 винтовка да 24 легкӧй пулемёт. Чжунсян лунвывса бойын (Ханькоусянь рытыввойвылын) японецъяс воштісны 200 мортӧс виӧмӧн. Китайскӧй войска мунісны водзӧ 15 километр вылӧ Добаованьсянь асыввылӧ. Тайӧ пунктсянь войвылын найӧ босьтісны кык танк, кык пушка, 4 пулемёт да мукӧд военнӧй материалъяс. Китайскӧй войска нуӧдӧны наступление Ишан вылӧ.

Декабрь 15 лунӧ китайскӧй войска орӧдісны Наньчан бердысь японскӧй обороналысь первой линия. Та бӧрын кыдз японецъяс пыртісны бойӧ резервъяс, китаецъяс бӧрыньтчисны.

ЛУНВЫВ КИТАЙЫН

Наньнин секторын фронт вылын вежсьӧмъяс абу.

ВОЙВЫВ КИТАЙЫН

Суйюань провинцияын китайскӧй партизанъяс орӧдісны железнодорожнӧй движение Гуйхуа да Салаци костын. Партизанскӧй отрядъясысь ӧти нуӧдӧ наступление Гуйхуа вылӧ.

(ТАСС).

„АДМИРАЛ ГРАФ ШПЕЕ“ ЛИНКОРЛӦН КОМАНДА ВЗОРВИТІС ДА ВӦЙТІС КОРАБЛЬСӦ

БЕРЛИН, 18. (ТАСС). Газетъяс йӧзӧдісны германскӧй информационнӧй бюролысь сэтшӧм юӧртӧм:

Уругвайскӧй правительство эз предоставит „Адмирал граф Шпее“ линкорлы ремонт вылӧ колана кад. Та вылӧ видздӧмӧн Гитлер сетіс приказ капитан Лангсдорфлы аслыс бырӧдны корабльсӧ взорвитӧмӧн. Приказсӧ олӧмӧ пӧртӧм вӧлі вӧчӧма уругвайскӧй территориальнӧй ваяс сайын.

* * *

Линкор „Адмирал граф Шпее“ вӧлі куим германскӧй карманнӧй линкоръясысь (мукӧд кыкыс—„Дейчланд“ да „Адмирал Шеер“), медся выльӧн. Сійӧс постройканас помалӧма 1936 вося январын. Сылӧн ӧдыс—26 узел, водоизмещение—10 сюрс тонна, команда 926. Линкор вооружение вылын вӧлі 11 дюйма 6 орудие, 5,9—дюймовӧй 8 орудие, 14 зенитнӧй пушка. Сылӧн борт вылын вӧлі кык самолёт. Линкорсӧ стрӧитӧм сувтіс 3 миллион 750 сюрс фунт стерлинг.

Ответственнӧй редактор И. Г. УЛЬЯНОВ.

Адрес редакции: г. Сыктывкар, Дом печати, 1-й этаж, комната № 17, редакция газеты „Коми комсомолец“. Телефон: 5—01

Подписная плата: на 1 год—18 руб., на 6 мес.—9 руб., на 3 мес.—4 руб. 50 коп., на один мес.—1 руб. 50 коп.

Уполн. Главлита № 3699. Типография Наркомместпрома Коми АССР.